

Motion till riksdagen 2020/21:1531

av **Tina Acketoft (L)**

Deepfake och beivran

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn av lagrummet för att s.k. deepfake ska kunna beivras och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Om du ser ett videoklipp där statsminister Löfven talar tror man förmodligen att det är på riktigt. Allt finns ju på film och kameran ljuger inte? Men dagens kraftfulla datorer har snabbt blivit bättre på att förfalska en människas ansikte och minspel. Datorn kan nu ta en video på en människa och klistra in en digital kopia av någon annans ansikte. Plötsligt kan du skapa en film där vem som helst säger vad som helst, där du som tittare och åhörare inte längre kan avgöra vem som är vem och säger vad.

Tekniken kallas deepfake och innebär förfalskningar som är grundligt gjorda och genomarbetade. Och det är inte bara politiker som riskerar att råka illa ut. På internet cirkulerar redan tusentals videoklipp där kändisar – mestadels kvinnliga – ser ut att figurera i en porrfilm. Kändisens ansikte har återskapats av en dator och klistrats in i filmen.

Även vanliga människor kan drabbas. Datorerna och tekniken blir snabbt bättre och enklare att använda. Det som förut krävde en hel avdelning för specialeffekter i en Hollywoodstudio kan nu göras av nästan vem som helst. En någorlunda kraftfull dator är allt som krävs för att analysera ett ansikte och återskapa det. Och hela tiden blir programmen bättre på att lära sig hur ett mänskligt ansikte ser ut och rör sig.

Precis som med all teknik finns både möjligheter och risker, och en stor del av de deepfake-videor som finns är onekligen både harmlösa och underhållande. Men trots att yttrandefriheten är helig och satiren ofta måste kunna få balansera på gränsen, går det inte att bortse från att det också finns stora problem. En av riskerna är att viktiga politiska beslut skulle kunna påverkas genom att folk manipuleras av falska videor. Ett annat är att vårt förtroende för media och information i allmänhet urholkas när vi inte kan vara säkra på att det vi ser är sant. Det kan också utgöra risker för enskilda indivi-

der, både kändisar och privatpersoner, om de kan placeras i sammanhang som är förnedrande eller skadliga för deras rykte och karriärer.

Industrin har ett stort ansvar att se till att distributionskanaler inte missbrukas, och utbildning i källgranskning är ofrånkomligt den bästa medicinen mot missbruk, men även våra lagar måste hänga med i teknikutvecklingen för att skydda oskyldiga från att utsättas för kränkningar och vad som skulle kunna betraktas som brott. Deepfakes och liknande program innebär en stor utmaning för svensk lagstiftning, som ligger långt efter många länder som har varit snabbare än Sverige när det gäller att anpassa och stärka lagstiftningen i denna frågan. Det behövs därför en bred utredning för att säkerställa att svensk lagstiftning är i fas med teknikutvecklingen och att både privatpersoner, ”kändisar” och den allmänna tilliten i samhället inte kan undergrävas utan att samhället har möjlighet att beivra missbruk av it-tekniken.

Tina Acketoft (L)